

Sygn. akt III AUa 2578/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Piankowski
Sędziowie:	SSA Bożena Grubba SSO del. Lucyna Ramlo (spr.)
Protokolant:	stażysta Katarzyna Pankowska

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2014 r. w Gdańsku

sprawy W. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o podjęcie wypłaty emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 12 września 2013 r., sygn. akt VI U 1252/13

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 2578/13

UZASADNIENIE

W. P. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 21 marca 2013 r., którą organ rentowy odmówił uchylecia decyzji z dnia 15 września 2011 r. w części, w jakiej zawieszono prawo do emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. Tym samym organ rentowy stwierdził brak podstaw do wypłaty wyrównania emerytury zawieszonemu w powyższym okresie. Decyzją z dnia 15 września 2011 r. organ rentowy wstrzymał od dnia 1 października 2011 roku wypłatę emerytury ubezpieczonemu z uwagi na fakt, iż nie rozwiązał stosunku pracy. Powyższa decyzja została wydana w oparciu o przepis art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku nr 153, póź. 1227 ze zm., dalej: „ustawa emerytalna”) zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Przepis ten został dodany przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16

grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, póź. 1726) który w stosunku do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy stosuje się od dnia 1 października 2011 roku (zgodnie z art. 28 w/w ustawy).

W odwołaniu ubezpieczony wywodził, że skoro powyższa decyzja została oparta na normie prawnej uznanej przez Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12, za niezgodną z Konstytucją, to zachodzi podstawa do wznowienia postępowania i wypłaty zaległych świadczeń emerytalnych od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 r.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie podał, że wymieniony wyrok TK nie powinien stanowić samodzielnej podstawy do wypłaty zaległych świadczeń, gdyż orzeczenia T. wchodzi w życie z dniem publikacji i nie mają skutku wstecznego. Jednocześnie decyzją z dnia 23 stycznia 2013 r. ZUS podjął wypłatę emerytury od dnia 22 listopada 2012 r. (Jest to dzień opublikowania wyroku TK w Dzienniku Ustaw pod poz. 1285).

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 12 września 2013r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury począwszy od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r (pkt 1 wyroku) oraz przekazał organowi rentowemu do rozpoznania wnioski o wypłatę odsetek (pkt 2 wyroku). Jako podstawę rozstrzygnięcia Sąd

Okręgowy powołał następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12 orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, póź. 1227 z późn. zm.), dodanym przez art. 6 pkt. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Trybunał nie określił innego dnia utraty mocy obowiązującej przepisu art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania

stosunku pracy. A zatem w opinii Sądu orzeczenie to ma zastosowanie również do sytuacji prawnej odwołującego się, który uprawnienia emerytalne nabył od (...) z chwilą ukończenia 60 roku życia, to znaczy w okresie gdy prawo nie wymagało rozwiązania stosunku pracy do realizacji prawa do emerytury. Trzeba bowiem w tym miejscu wskazać, że oceniając skutki wyroku Trybunał w uzasadnieniu wypowiedział pogląd, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. W stosunku do tych osób przepis art. 28 cyt. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy emeryturach i rentach z FUS utracił moc . Zasadniczo spór między stronami osadzał się na ocenie w jakiej dacie przepis art.103a utracił swą moc .

Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. dotyczący konstytucyjności art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS usunął zakwestionowaną normę prawną od chwili jej wejścia do systemu prawnego. Także w orzecznictwie Sądu Najwyższego przeważa pogląd, że orzeczenia Trybunału są skuteczne ex tunc. W wyroku z dnia 20 maja 2008 r. I CSK 379/08 (OSNC 2009/12/172) Sąd Najwyższy stwierdził, że problem skuteczności orzeczeń Trybunału należy rozważać na poziomie wykładni funkcjonalnej i w powiązaniu z pozycją ustrojową Trybunatu. Sąd Najwyższy zauważył, że Trybunał orzeka o niezgodności z Konstytucją przepisów prawa, ale niezgodność ta nie istnieje wyłącznie w chwili orzekania przez Trybunał, lecz występuje już wcześniej. Z dogmatycznego punktu widzenia chwila badania przez Trybunał wzajemnej relacji norm nie jest istotna, znaczenie ma to, odkąd w systemie prawnym pojawia się norma prawa niższego rzędu

niezgodna z normą prawną nadrzędną. Pozwala to przyjąć, że - co do zasady - orzeczenia Trybunału mają moc wsteczną. W praktyce więc do stosunków prawnych ciągłych, a do takich należy zakwalifikować publicznoprawny stosunek emerytalny, nie można stosować norm prawnych, których domniemanie zgodności z Konstytucją upadło wskutek opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Przyjęcie więc w niniejszym przypadku, że skarżącemu należy się wypłata zaległej emerytury jedynie za okres od dnia wejścia w życie przedmiotowego orzeczenia Trybunału petryfikowałoby niejako stan, w którym został on bezprawnie pozbawiony należnego konstytucyjnie świadczenia. Z tego względu niedopuszczalne jest przyjęcie, jak tego chce organ rentowy, że skarżącemu nie należy się wyrównanie świadczenia emerytalnego za okres od dnia 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r.

Podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 16 stycznia 2013 roku (sygn. III AUa 1079/12) który to wyrok zapadł na tle analogicznego stanu faktycznego jak w sprawie niniejszej. Przy orzeczeniach Trybunału o charakterze kasatoryjnym, czyli orzekającym jak w niniejszym przypadku o niekonstytucyjności zakwestionowanego przepisu, dotychczasowa norma prawna jest ostatecznie eliminowana z systemu prawnego.

Przyjmując, że powyższy wyrok Trybunału ma skutki retroaktywne, stwierdzić należało, że utrata mocy obowiązującej zakwestionowanych nim przepisów, w tym art. 103a ustawy emerytalnej, nastąpiła od daty ich uchwalenia. W konsekwencji na gruncie sprawy niniejszej zachodziła konieczność ponownego rozpoznania kwestii wypłaty świadczenia emerytalnego należnego odwołującemu która objęta jest wymienionym rozstrzygnięciem Trybunału, z odniesieniem się do stanu prawnego, jaki obowiązywał zanim do ustawy emerytalnej został dodany art. 103a tej ustawy. Przed wprowadzeniem tego przepisu nie istniał wymóg rozwiązania stosunku pracy celem realizacji prawa do emerytury. Ustawą z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, póź. 1507) uchylony został z dniem 8 stycznia 2009 r. ust. 2a art. 103 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 37 pkt 5b cyt. ustawy). Przepis ten stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Od dnia 1 stycznia 2011 r. przepis ten ponownie został wprowadzony do ustawy o emeryturach i rentach z FUS jako art. 103a. Ubezpieczonym, którzy nabyli prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. była wypłacana emerytura, mimo kontynuowania zatrudnienia u pracodawcy, na rzecz którego wykonywali je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, gdyż nie obowiązywały w tym zakresie żadne ograniczenia. W związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego prawo do wypłaty emerytury dla tej grupy ubezpieczonych zostało zachowane. Z mocy art. 28 cyt. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych (...) przepis art. 103a cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS znajdował zastosowanie do emerytur przyznanych przed dniem jego wejścia w życie - poczynając od dnia 1 października 2011 r., dlatego też od tej daty organ rentowy wstrzymał wnioskodawcy wypłatę emerytury. Skutkiem : stwierdzonej przez Trybunał niezgodności z Konstytucją tej regulacji skarżący powinien odzyskać należne mu świadczenia, tak jakby kwestionowany przepis nigdy nie wszedł w życie. Tym samym od dnia 1 października 2011 r., a nie jak chce organ rentowy dopiero od dnia opublikowania w Dzienniku Ustaw wyroku Trybunału, wnioskodawca zachował prawo do wypłaty emerytury.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił decyzję organu rentowego poprzez zobowiązanie do wypłaty emerytury ubezpieczonemu również za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku w p. 1 wyroku. W p.2 wyroku wnioski o wypłatę odsetek od zaległych kwot emerytury Sąd przekazał na mocy art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. do organu rentowego jako nowe dotychczas nierozpoznane orzeczenie.

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania. Apelujący zarzucał naruszenie art. 190 ust.3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz przepisów prawa procesowego, tj. art. 477¹⁴§2 k.p.c.

W uzasadnieniu apelacji ZUS Oddział w B. przyznał, że ubezpieczony W. P. (ur. (...)) wniósł odwołanie od decyzji ZUS z dnia 21 marca 2013 r., odmawiającej uchylenia decyzji z dnia 15 września 2011 r. w części, w jakiej decyzja ta zawiesza,

na podstawie art.28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.Nr257,poz.1726 ze zm.) w związku z art.103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U.Nr153/09r.,poz.1227 ze zm.), prawo do emerytury za okres 01 październik 2011 - 21 listopad 2012 r. - wniosek złożony w dniu 03 grudnia 2012 r.

Decyzją z dnia 15 września 2011 r. organ rentowy wstrzymał ubezpieczonemu wypłatę emerytury od dnia 01 października 2011 r.

Powyższa decyzja wydana została w oparciu o art.103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U.Nr153/09r.,poz.1227 ze zm.), zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Przepis ten został dodany przez art.6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r. o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.Nr257,poz.1726) - i obowiązuje od dnia 01 stycznia 2011 r., natomiast w stosunku do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie ustawy przepis ten stosuje się - zgodnie z art. 28 - od dnia 01 października 2011 r.

Organ rentowy wyjaśnił, że W. P. jest uprawniony do emerytury od dnia 05 października 2010 r.

W dniu 03 grudnia 2012 r. ubezpieczony w związku z wyrokiem TK z dnia 13 listopada 2012 r. złożył wniosek o wypłatę zawieszonych świadczeń emerytalnych od dnia 01 października 2011 r. Decyzją z dnia 23 stycznia 2013 r. podjęto wypłatę emerytury od dnia 22 listopada 2012 r., tj. od daty publikacji orzeczenia Trybunału.

Organ rentowy podnosił, że w odwołaniu od decyzji z dnia 21 marca 2013 r. ubezpieczony nie kwestionował faktu kontynuowania zatrudnienia w spornym okresie - a jedynie podważał zasadność zmiany przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 12 września 2013 r. uwzględnił odwołanie ubezpieczonego poprzez zobowiązanie organu rentowego do wypłaty emerytury zawieszonyj w okresie od dnia 01 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r.

Sąd wskazał, że wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. sygn. akt K 2/12 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art.28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.Nr257,poz.1726 oraz z 2011 r.,Nr291,poz.1707) w związku z art.103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U.Nr153/09r.,poz.1227 ze zm.), dodanym przez art.6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 01 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art.2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd podzielił ukształtowane na tle omawianej materii orzecznictwo Sądu Najwyższego, gdzie stwierdza się, że uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją przepis prawa nie może być stosowany przez Sądy i inne organy w odniesieniu do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału. Ponadto wyrok Trybunału Konstytucyjnego ma skutki retroaktywne, przez co zachodzi konieczność ponownego rozpoznania sprawy z pominięciem niekonstytucyjnego przepisu. Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że odroczenie wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego stwierdzającego sprzeczność przepisu ustawy z Konstytucją nie stanowi przeszkody do uznania przez Sąd, że przepis ten był sprzeczny z Konstytucją od jego uchwalenia.

Organ rentowy nie może zgodzić się z treścią wyroku Sądu Okręgowego, ponieważ zgodnie z art. 190 ust.3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i z tym dniem następuje utrata mocy obowiązującej aktu normatywnego, którego dotyczy orzeczenie Trybunału. Ponieważ ogłoszenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. miało miejsce w dniu 22 listopada 2012r. począwszy od tej daty sporny przepis utracił moc prawną.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja organu rentowego jest bezzasadna i jako taka podlega w całości oddaleniu.

W pierwszym rzędzie należy przypomnieć, że Sąd odwoławczy nie jest związany zawartymi w apelacji zarzutami dotyczącymi naruszenia przepisów prawa materialnego i powinien wziąć pod uwagę – w granicach zaskarżenia – wszelkie stwierdzone uchybienia materialnoprawne – i to niezależnie od tego, czy zostały one podniesione w apelacji, czy też nie (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 3 sierpnia 2006 r., sygn. akt: IV CSK 101/06, LEX nr 195416; z dnia 11 stycznia 2007 r., sygn. akt: II CSK 392/06, OSP z 2009 r., nr 5, poz. 55, LEX nr 276219 (z aprobowaną glosą Moniki Wałachowskiej); z dnia 18 maja 2007 r., sygn. akt: I CSK 91/07, LEX nr 286761 oraz z dnia 7 kwietnia 2011 r., sygn. akt: I UK 357/10, LEX nr 863946). Powyższa okoliczność wynika z faktu, że postępowanie apelacyjne choć jest postępowaniem odwoławczym i kontrolnym, to jednak zachowuje charakter postępowania rozpoznawczego (tzw. system apelacji pełnej). Oznacza to, że Sąd drugiej instancji ma pełną swobodę jurysdykcyjną, ograniczoną jedynie granicami zaskarżenia (analogiczne stanowisko w powyższej kwestii zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 lutego 2012 r., sygn. akt: IV CSK 290/11; LEX nr 1136006).

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była kwestia czasowego zakresu obowiązywania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. wydanego w sprawie o sygnaturze akt: K 2/12, a konkretnie mówiąc – to, czy ów wyrok wywołuje skutki prawne z mocą wsteczną (ex tunc), czy też działa wyłącznie na przyszłość (ex nunc). Należy dodać, że poza sporem pozostawała okoliczność, iż ubezpieczony W. P. należy do kręgu osób, których wymieniony wyrok Trybunału Konstytucyjnego dotyczy, albowiem nabył on prawo do emerytury od dnia 5 października 2010 r. począwszy, mocą decyzji z dnia 23 listopada 2010 r., czyli w okresie wskazanym w punkcie 9. uzasadnienia orzeczenia Trybunału (tzn. w przedziale czasu od dnia 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r.).

Trzeba na wstępie wyjaśnić, że - jak podkreśla się w judykaturze – ogłoszenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego we właściwym organie publikacyjnym jest równoznaczne z utratą mocy obowiązującej zakwestionowanego aktu normatywnego lub jego przepisu (przepisów) wyłącznie w zakresie określonym w sentencji tego wyroku (takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 stycznia 2006 r., sygn. akt: I PK 116/2005, OSNP z 2006 r., nr 23-24, poz. 353; LexPolonica nr 1011749). Jeśli natomiast chodzi o czasowy zakres obowiązywania wyroku Trybunału Konstytucyjnego, to należy powiedzieć, że wejście orzeczenia Trybunału w życie powoduje co do zasady utratę mocy obowiązującej zakwestionowanego przepisu (lub przepisów) ze skutkiem ex tunc (wstecz) - czyli tak, jak gdyby dany przepis nigdy nie obowiązywał. Skutki prawne w stosunku do wydanych decyzji lub orzeczeń, w następstwie stwierdzenia niekonstytucyjności ustawy, powstają ex tunc (analogiczne stanowisko w przedmiotowej kwestii zajął Naczelny Sąd Administracyjny w Łodzi w wyroku z dnia 12 grudnia 1994 r., sygn. akt: SA/Łd 2535/94, Glosa z 1996 r., nr 8, poz. 8; LEX nr 24713). Powyższa konstatacja znajduje dosyć powszechnie aprobatę w judykaturze. Przykładowo w wyroku z dnia 20 maja 2009 r. (sygn. akt: I CSK 379/08, OSNC z 2009 r., nr 12, poz. 172; LEX nr 531567) Sąd Najwyższy orzekł, iż orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, w którym stwierdzono niezgodność z Konstytucją przepisu uchylającego wcześniej obowiązujący przepis, wywołuje skutek ex tunc, co oznacza, że przepis uchylony „odzyskuje” moc prawną ze skutkiem ex tunc w chwili ogłoszenia orzeczenia w organie promulgacyjnym. Z kolei np. Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie w postanowieniu z dnia 9 października 2007 r. (sygn. akt: I FSK 1261/07; LEX nr 440637) uznał, że zasadą jest, że orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego orzekające o sprzeczności w całości lub w części danego przepisu ustawy z Konstytucją, choć mają charakter konstytutywny - są skuteczne ex tunc od dnia wejścia w życie zakwestionowanego aktu normatywnego. Od tej zasady istnieją wyjątki między innymi określone w art. 190 ust. 3 Konstytucji RP. Z tego ostatniego przepisu wynika, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednak Trybunał Konstytucyjny może określić inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego. Termin ten nie może przekroczyć osiemnastu miesięcy, gdy chodzi o ustawę, a gdy chodzi o inny akt normatywny - dwunastu miesięcy. W przypadku orzeczeń, które wiążą się z nakładami finansowymi nie przewidzianymi w ustawie budżetowej, Trybunał Konstytucyjny określa termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego po zapoznaniu się z opinią Rady Ministrów.

Tak więc przepis art. 190 ust. 3 ustawy zasadniczej przewiduje możliwość odroczenia przez Trybunał Konstytucyjny daty utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego uznanego za niekonstytucyjny. Innym wyjątkiem od zasady wstecznej mocy obowiązującej orzeczeń Trybunału jest sytuacja, w której skuteczność wyroku Trybunału Konstytucyjnego *ex tunc* naruszałaby zasadę ochrony praw słuszenie nabytych (art. 2 Konstytucji RP). W takim przypadku należy przyjąć, że wyrok Trybunału nie działa *ex tunc* w zakresie, w jakim naruszałoby to wspomnianą wyżej zasadę konstytucyjną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2011 r., sygn. akt: II CSK 335/10, OSNC z 2011 r., nr 10, poz. 114; LEX nr 787045).

Warto dodać, że podobne skutki (działające *ex tunc*) wywołuje wznowienie postępowania administracyjnego po wydaniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego, na mocy którego został uznany za niezgodny Konstytucją RP akt normatywny będący uprzednio podstawą wydania decyzji przez organ administracji publicznej (np. przez organ rentowy). Wznovione postępowanie administracyjne zamykane jest wydaniem jednej z decyzji wymienionych w przepisie art. 151 k.p.a. Jak wskazuje się w piśmiennictwie - ta decyzja powinna uchylać wszelkie skutki aktu wydanego na podstawie wadliwie skonstruowanej normy. Mówiąc inaczej, zadaniem organu jest ponowne zbadanie sprawy w oparciu o stan prawny istniejący po wydaniu orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny. Swą decyzją organ rentowy powinien objąć okres po wydaniu decyzji wadliwej, co prowadzi do wniosku, że decyzja wydana na podstawie art. 151 k.p.a. kształtuje prawo ubezpieczonego wstecz, sięgając do okresu obowiązywania decyzji uchylonej. Innymi słowy, wzruszalność prawomocnych i negatywnych decyzji rentowych w trybie przewidzianym przez art. 145a §1 k.p.a. powinna zapewnić zainteresowanym odzyskanie pełni praw do świadczeń od momentu ich pozbawienia lub ograniczenia (por. Jacek Chmiel, Paweł Zaborniak Wznovienie postępowania w sprawie emerytalno-rentowej po wyroku Trybunału Konstytucyjnego, Służba Pracownicza z 2013 r., nr 1, str. 25-27).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że w ocenie Sądu Apelacyjnego wyrok Trybunału Konstytucyjnego wydany w sprawie o sygnaturze akt: K 2/12 (na który w toku postępowania przed Sądem Okręgowym w Bydgoszczy powoływał się ubezpieczony) ma moc wsteczną i wywołuje skutki prawne już od dnia 1 października 2011 r. Powyższa konstatacja znajduje w pełni potwierdzenie w judykaturze (por. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 25 kwietnia 2013 r., sygn. akt: III AUa 942/12, opubl.: Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych – oraz cytowane tam orzecznictwo). Tym samym Sąd Apelacyjny podziela w pełni pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 29 maja 2013 r. (sygn. akt: III AUa 378/13; LEX nr 1316228), zgodnie z którym – skoro rozstrzygnięcie zawarte w decyzji oparte zostało na przepisie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który uznany został za niekonstytucyjny, to nie mógł on stanowić podstawy wstrzymania wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 r.

Skuteczność *ex tunc* wskazanego wyżej orzeczenia Trybunału nie narusza zasady ochrony praw nabytych, a wręcz przeciwnie – pozwala na chronienie tych praw, prowadzi bowiem do reaktywacji prawa do otrzymywania emerytury, której wypłata była zawieszona na mocy przepisu uznanego następnie przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z ustawą zasadniczą. Ponadto z sentencji wyroku Trybunału nie wynika, aby przedmiotowe orzeczenie miało działać jedynie na przyszłość. W tym stanie rzeczy w niniejszej sprawie zachodziły podstawy do zmiany zaskarżonej decyzji ZUS Oddziału w B. z dnia 21 marca 2013 r., albowiem organ rentowy powinien był wznowić wypłatę emerytury na rzecz ubezpieczonego już od dnia, od którego wypłata tego świadczenia została zawieszona – czyli od 1 października 2011 r. Skoro bowiem przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych [...] (Dz. U. nr 257, poz. 1726, ze zm.) utracił moc obowiązującą w zakresie, w jakim znajdował zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy – jako niezgodny z Konstytucją RP, to znaczy, że należy wrócić w pełni do stanu prawnego, który obowiązywał przed wprowadzeniem wymienionego wyżej przepisu do polskiego porządku prawnego. Skoro zaś wymieniony przepis stanowił podstawę zawieszenia wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 r. począwszy, to utrata jego mocy obowiązującej pociąga za sobą konieczność wznowienia (podjęcia) wypłaty świadczenia emerytalnego od tej samej daty. Zachodzi bowiem konieczność uchylecia wszelkich skutków prawnych obowiązywania przepisu, który został uznany za niekonstytucyjny wyrokiem Trybunału wydanym w sprawie o sygnaturze akt: K 2/12 – i to już od pierwszego dnia, w którym ów przepis zaczął funkcjonować (tzn. od dnia, w którym przepis ten zaczął skutkować zawieszaniem wypłaty emerytur), czyli

od 1 października 2011 r. począwszy. Należy więc zapewnić ubezpieczonemu odzyskanie pełni praw do świadczenia emerytalnego – od momentu wstrzymania jego wypłaty.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy został wydany zgodnie z prawem i nie narusza jakichkolwiek norm prawnych.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny oddalił apelację organu rentowego jako bezzasadną (art. 385 k.p.c.).